

Valsts izglītības
satura centrs

**Ekspertu ieteikumi: Centralizētais eksāmens
svešvalodā (angļu, vācu, franču, krievu)
Augstākais mācību satura apguves līmenis**

Tatjana Kunda
Ināra Zicāne

2023.g. 9.marts

Valsts izglītības
satura centrs

Kas man būtu jāzina par eksāmenu?

- **Kāds ir mērķis?**
- **Kāda ir uzbūve?**
- **Kas tiek vērtēts?**
- **Kā veiksmīgi izpildīt uzdevumus?**
- **Kādi ir piekļuves nosacījumi?**

Valsts izglītības
saturs centrs

Kad notiek augstākā mācību satura apguves līmeņa svešvalodu eksāmeni 2022./2023. m.g. ?

Valoda	Rakstu daļa	Mutvārdu daļa
Angļu	5. jūnijs	7., 8. jūnijs
Franču	6. jūnijs	
Vācu	8. jūnijs	
Krievu	9. jūnijs	

Valsts izglītības
saturs centrs

Kāds ir mērķis?

- MK Nr. 416 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem"
- 2. pielikums "Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti valodu mācību jomā" optimālajā un augstākajā mācību satura apguves līmenī

Piemēram:

3.3.1. Analizē katrai valodai raksturīgās gramatiskās konstrukcijas un ievēro gramatiskās likumsakarības runā un rakstos. Izmanto dažādus teikuma veidus, ievērojot žanra un stila specifiku.

Valsts izglītības
satura centrs

Kāda ir eksāmena uzbūve?

Eksāmena daļa	Uzdevumu skaits	Maksimālais iegūstamo punktu skaits	Daļas īpatsvars (%)	Izpildes laiks (min)
Lasīšana	4–5	25	25	60
Klausīšanās	3	25	25	35
Rakstīšana	1	20 x 1,25 = 25	25	80
Runāšana	1	25	25	10 – 12 (+20 min gatavošanās laiks)
Kopā	9–10	100	100	205

Valsts pārbaudes darbi 2022./2023. m.g. Svešvaloda (angļu, vācu, franču, krievu)

*Augstākais mācību satura apguves līmenis
Centralizētā eksāmena programma*

Valsts izglītības
satura centrs

Vērtēšanas saturs

- Sniegums svešvalodā **receptīvajās (klausīšanās un lasīšanas)** un **produktīvajās (rakstīšanas un runāšanas)** darbībās un to savstarpējā mijiedarbībā.
- Spēja **saprast** un **lietot literāro** valodu, runājot un rakstot par sev zināmām un nezināmām tēmām, ar kurām saskaras sabiedriskajā, izglītības vai profesionālajā jomā.
- Eksāmens sniedz iespēju izvērtēt skolēnu zināšanu atbilstību **C1** līmenim.

Prasmes pielietot valodu dažādās situācijās, nevis konkrētās gramatikas tēmas zināšanas!

Valsts izglītības
saturs centrs

Kas ir B2 un C1 līmeņi?

Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: *mācīšanās, mācīšana, vērtēšana*

<https://ej.uz/manslīmenis>

B2 līmenī valodas lietotājs

“spēj saprast **galveno domu sarežģītos tekstos** gan par konkrētiem, gan **abstraktiem** tematiem, arī diskusijās par profesionāliem jautājumiem savā specialitātē. Spēj sarunāties **samērā brīvi un spontāni**, saziņa ar dzimtās valodas lietotājiem noris bez aizķeršanās. Spēj **skaidri un detalizēti izteikties par dažādiem tematiem, pamatot** savu viedokli, izklāstot dažādu variantu priekšrocības un trūkumus”

C1 līmenī valodas lietotājs

“spēj saprast **dažādas tematikas sarežģītus, garus tekstus un uztvert zemtekstu**. Spēj izteikties **tekoši un spontāni**, īpaši nemeklējot vārdus. Spēj **atbilstoši un prasmīgi** lietot valodu sociālajā, akadēmiskajā un profesionālajā jomā. Spēj izveidot **skaidru, labi strukturētu, detalizētu** tekstu par **sarežģītiem** jautājumiem, labi **pārzinot tekstveides principus**, lietojot atbilstošus saistījuma un saskaņojuma līdzekļus”

Visas prasmes var arī nebūt vienā līmenī!

Valsts izglītības
satura centrs

Lasišanas un klausīšanās daļas Kas tiek vērtēts?

- **Uztver, analizē un izvērtē** runātā un rakstītā teksta saturu un struktūru.
- **Iegūst, kritiski izvērtē, pārveido** un ētiski **izmanto** informāciju.

- no satura izpratnes uz informācijas analīzi un izvērtēšanu
- no burtiskās nozīmes uz informācijas interpretāciju
- uzsvars uz prasmi uztvert attieksmes, emocijas, viedokļus
- informācijas iegūšana un pārveidošana

Valsts izglītības
saturs centrs

Lasišanas un klausīšanās daļas

Tekstu veidi

- daudzveidība un dažādība
- tekstu funkcionālie stili: zinātniskais, populārzinātniskais, lietišķais, publicistikas, daiļliteratūras
- "saprot garus, sarežģītus dažāda satura tekstus" (EKP, C1)

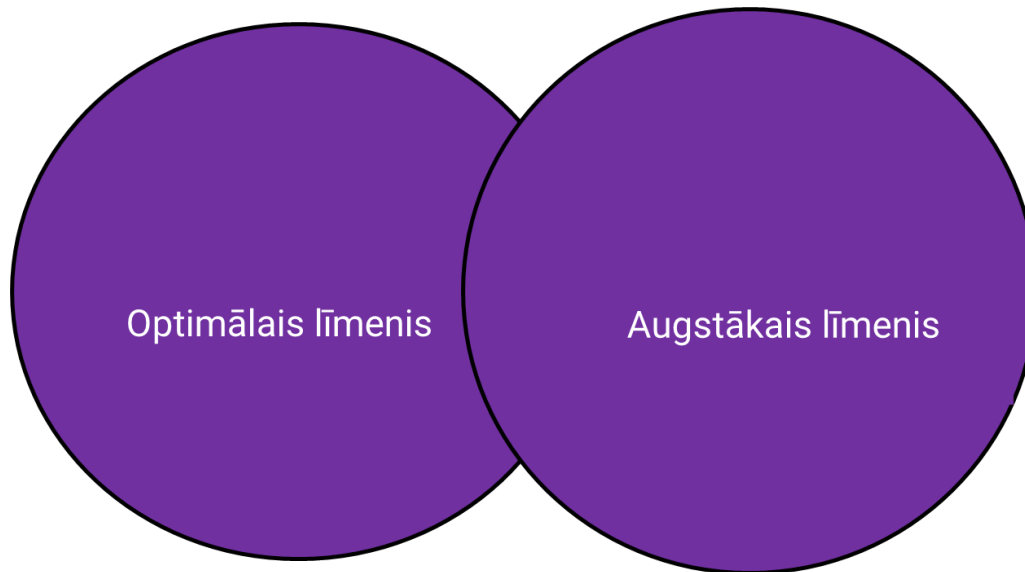
- monologruna
- dialogruna
- diskusija starp 3 cilvēkiem
- publiskie paziņojumi (informācija, instrukcijas utt.)
- klausīšanās auditorijā (lekcija, publisks pasākums utt.)
- plašsaziņas līdzekļi (radio, podkāsti utt.)

Valsts izglītības
satura centrs

Lasišanas un klausīšanās daļas

Uzdevumi - "enkuri"

Valsts izglītības
satura centrs

Lasišana: darbs ar 3 tekstiem

2. - 4./5. uzdevums:

- caurskatīt tekstus, lai saprastu tekstu mērķi, galvenās domas

Ko es lasu? Kāds ir teksta autora mērķis? Kāds tēmas aspekts ir apspriests katrā tekstā?

- interpretēt, salīdzināt informāciju (galvenās domas), apkopot
Kāda doma / ideja apvieno visus tekstus? Vai apgalvojums nav pretrunā ar kādu no tekstiem?

- lasīt informācijas ieguvei, interpretēt, izvērtēt, secināt

Kurā tekstā meklēt informāciju? Vai apgalvojums ir patiess? Kādus pierādījumus es varu atrast tekstā?

- lasīt detalizētai teksta izpratnei, interpretēt, saprast kontekstu
Kurš teksts? Kura teksta daļa? Kāda informācija trūkst?

Valsts izglītības
satura centrs

Klausīšanās

- sekot līdzī lekcijai, diskusijai, debatēm
- iegūt konkrētu informāciju
- uztvert nianšes
- uztvert attieksmes (tieši/netieši izpaustas), attiecības starp runātājiem

Valsts izglītības
satura centrs

Rakstīšanas daļa

- Viens uzdevums.
- Piedāvātā teksta izvērtēšana, analīze, apkopojums un izmantošana savā tekstā, piešķirot tam jaunu nozīmi atbilstoši citam kontekstam.
- Izvēle no **diviem** variantiem.

Daiļliteratūras fragments (ap 600 vārdu)

Citu funkcionālo stilu un žanru teksti (ap 600 vārdu)

- Noteiktam stilam un nolūkam atbilstošs teksts par izvēlēto situāciju (ap 350 vārdu).

Valsts izglītības
satura centrs

Kā veiksmīgāk izpildīt uzdevumu?

Saturs un uzdevuma izpilde

- Uzdevuma nosacījumiem **pilnībā atbilstošs teksta saturs** ir papildināts ar **iedevuma analīzi**.
- Autora pozīcija ir **skaidra** un pamatota ar **izvērstiem, pārlicinošiem argumentiem** un atsaucēm uz **mērķtiecīgi izvēlētiem teksta fragmentiem, raksturojot/komentējot** tos.
- Iedevuma saturs ir mērķtiecīgi **integrēts** tekstā, izmantojot **citātus**, efektīvu **parafrāzi** vai **apkopojumu**.

Organizācija un tekstveide

- **Skaidrs, loģiski** strukturēts un **līdzsvarots** teksts;
- saistītātvārdu daudzveidība un rindkopas pilnībā atbilst **teksta uzbūves principiem** un **uztveri atvieglojošam** satura izklāstam.

Valsts izglītības
satura centrs

Kā veiksmīgāk izpildīt uzdevumu?

Valodas līdzekļu daudzveidība

- **Ļoti bagāts** vārdu krājums un daudzveidīgas **kompleksas** gramatiskās struktūras ļauj atklāt **smalkas nozīmes atšķirības un valodas nianšes**, kā arī **izvērstas** pārdomas.

Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)

- Valodas lietojuma precizitāte un pareizība ir nemainīgi augsta.
- Kļūdas ir retas un grūti pamanāmas.

Valsts izglītības
satura centrs

Runāšanas daļas norise

- Gatavošanās laiks – 20 min, atsevišķā telpā.
- Atbilde: 5 min – runa, atbildes uz 3 jautājumiem.
- Skolēnu atbildes ieraksta, izmantojot VISC mutvārdu daļas ieraksta programmu.
- Vērtē mutvārdu daļas vērtētājs.
- Skolēns drīkst veikt pierakstus (plāns, runas pieturpunkti).

! Uzdevums nav izpildīts, ja skolēns tikai nolasa iedevumu tekstus vai savus pierakstus.

Valsts izglītības
satura centrs

Runāšanas daļa: Kas tiek vērtēts?

Vai es varu lietot svešvalodu, lai:

- analizētu un izvērtētu piedāvāto informāciju?
- noformulētu secinājumus?
- izteiktu un pamatotu savu viedokli?
- atbildētu uz intervētāja jautājumiem?

Valsts izglītības
satura centrs

Runāšanas daļa Kā veiksmīgāk izpildīt uzdevumu?

Prepare a 5-minute talk on the topic "Sports and Competition".

Read the materials below and select at least three points and opinions which you will use to support your argument. You can use other ideas as well, but you must discuss the ideas you selected from the material first. After your talk, you will answer three questions and justify your opinion.

In your talk:

- introduce the topic and outline the structure of your talk;
- present your arguments, supporting them with the information from the material provided;
- draw conclusions on the topic.

You have 20 minutes to prepare your talk. You can make notes on the paper.

Competitive sport is a great way of preparing young people for the "real world" in which things will not always go their way. Learning how to deal with adversity, bounce back from disappointment and accept that luck isn't always on your side are important lessons for children to absorb before they step out into the world of work.
www.theguardian.com

A common view is that an athletic event is a struggle for supremacy in which every coach and athlete seeks to emerge victorious. So success is equated with winning and failure with losing. However, in a developmental model of sports, the measure of success goes beyond individual statistics and team standing. Within a developmental model, success resides in giving maximum effort, working to develop one's skills, and enjoying the social and competitive aspects of the sports experience (Martens, 2004; Smoll & Smith, 2005).
Journal of Applied Sport Psychology, 2007

By its very definition, the term "sport" involves (indeed requires) competition. That's what sport is – physical activity in which people compete against each other. If you remove the competitive element you lose the essence.
www.theguardian.com

Sports and
Competition

"Winning isn't everything – but wanting to win is."
Vince Lombardi, American football coach

There has been a lot of debate about whether playing competitive sports is positive or negative for young children. Is competition good for the development of a child? Why should kids compete against each other? There are all important and valid questions, but it's how children and their parents approach competitive sports that will determine the benefits or drawbacks experienced by each individual child. By putting too much focus on the competitive aspects, such as always needing to win, it can become toxic to a child's development. But when approached with the right attitude it can have many benefits for children.
australiansportscamps.com.au

- Izpildīti visi uzdevuma nosacījumi.
- Runa ir skaidri strukturēta, runas daļas ir līdzsvarotas, loģiski saistītas.
- Izteiktais viedoklis ir pamatots ar izvērstiem, pārlicinošiem argumentiem un piemēriem.
- Analizē un izvērtē iedevumos piedāvāto informāciju, formulējot secinājumus.

Valsts izglītības
saturs centrs

Runāšanas daļa

Kā veiksmīgāk izpildīt uzdevumu?

Atbildes uz jautājumiem - 3 jautājumi.

1. What criteria did you use to select the most relevant information for your talk?
2. What issue does ... quote raise? / How do you understand quote?
3. When could competition be beneficial?

Brīvi un **precīzi** atbild uz visiem jautājumiem. Pamato un skaidro savu pozīciju ar pārlicinošiem un izvērstiem argumentiem.

Valodas līdzekļi un to lietojums

Izmanto atbilstošus un daudzveidīgus valodas līdzekļus.
Ir ļoti bagāts vārdu krājums, kas ļauj izteikties skaidri, neierobežojot sakāmā saturu.

Runā ar nemainīgi augstu valodas pareizību un precizitāti.
Kļūdas ir retas, gandrīz nemanāmas un parasti tiek tūlīt izlabotas.

Bez grūtībām izsakās spontāni un raiti.
Izruna un intonācija atbilstoša mērķvalodai un saziņas situācijai.

Valsts izglītības
satura centrs

Piekļuves nosacījumi

	Piekļuves materiāla augšupielāde Pēdējais datums	Piekļuves materiāla vērtēšana Pēdējais datums
Eksāmens angļu valodā	11.aprīlis	24.aprīlis
Eksāmens franču valodā	11.aprīlis	25.aprīlis
Eksāmens vācu valodā	13.aprīlis	27.aprīlis
Eksāmens krievu valodā	14.aprīlis	28.aprīlis

Valsts izglītības
satura centrs

Piekļuves nosacījumi

Apliecinājumi par darbu svešvalodas izpētes datu apkopošanā, analīzē un publiskošanā:

- **Multimodāls produkts**, piemēram, stenda referāts
- **Akadēmiskā stila prasībām atbilstošs analītisks jaunrades teksts** (līdz 800 vārdiem)
- **Publiskā uzstāšanās/prezentēšana** (līdz 7 min) - veic mācību procesa laikā, iesniedz pašvērtējumu

Valsts izglītības
satura centrs

Kā aizstāt augstākā līmeņa svešvalodas eksāmenu ar starptautiskās institūcijas pārbaudījumu?

2022.g. 20.decembra MK noteikumi Nr. 795

'Noteikumi par svešvalodas centralizētā eksāmena vispārējās vidējās izglītības programmā aizstāšanu ar starptautiskas testēšanas institūcijas pārbaudījumu svešvalodā'

- Līmenis - ne zemāk par **C1** - eksāmenu saraksts un prasības MK noteikumu pielikumā.
- Pārbaudījums nokārtots vispārējās vidējās izglītības apguves laikā.
- Dokuments derīgs svešvalodas eksāmena norises dienā.
- **Ir iesniegti attiecīgās svešvalodas eksāmena piekļuves materiāli** un izglītības iestādes pedagogs tos ir novērtējis **ne zemāk par četrām ballēm**.
- **Skolēns iesniedz rakstisku iesniegumu, uzrāda institūcijas dokumentu un iesniedz tā kopiju ne vēlāk kā sešas nedēļas pirms eksāmena norises dienas.**

Valsts izglītības
satura centrs

Kur meklēt informāciju par eksāmeniem?

Eksāmena programma, daļu apraksts,
vērtēšanas kritēriji:

<https://ej.uz/ALprogramma2023>

Kādi ir uzdevumi?

<https://ej.uz/ALparaugs> - Skola2030 paraugs

Metodiskie ieteikumi

<https://ej.uz/KrievuIieteikumi>

Valsts izglītības
satura centrs

Ieteikumi

- Izmantojiet katru iespēju paplašināt savu vārdu krājumu!
- Lasiet daudzveidīgus autentiskus tekstus par dažādām tēmām!
- Pārdomājiet/analizējiet lasīto/dzirdēto!
- Izmantojiet katru iespēju lietot valodu!
- Stratēģijas!
- Lai citi jūs varētu saprast, jālieto pareiza gramatika, bet nekoncentrējieties tikai uz gramatikas formu atkārtošānu, vienmēr pievērsiet uzmanību tam, ko jūs varat izteikt, izmantojot šo formu!

Valsts izglītības
satura centrs

Paldies!

Valsts izglītības satura centrs
tatjana.kunda@visc.gov.lv
inara.zicane@visc.gov.lv

2023.gada 9.marts

